

Varno otroško igrišče

Priročnik za skrbnike in lastnike otroških igrišč

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO

TRŽNI INŠPEKTORAT RS

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

ZDRAVSTVENI INŠPEKTORAT RS

Zamisel:

**David Yearley, Kraljevo društvo za preprečevanje nesreč (Združeno kraljestvo)
(Royal Society of Preventing Accidents - RoSPA)**

Več informacij o RoSPA lahko najdete na spletni strani: www.rospe.com/playsafety

Avtorji:

**David Yearley, Kraljevo društvo za preprečevanje nesreč
(Royal Society of Preventing Accidents RoSPA)**

**Dominik Berliński, Center za pregledovanje otroških igrišč
(sistem za upravljanje varnosti na otroških igriščih, opisan v prilogi)**

Pri redakcija slovenskega prevoda so sodelovali:

Ministrstvo za gospodarstvo RS

Tržni inšpektorat RS

Zdravstveni inšpektorat RS

Lektoriranje: Služba za prevajanje, tolmačenje, redakcijo in terminologijo pri Vladi RS

Izdajo tega priročnika je finančno podprla Skupnost v okviru skupnega projekta Varna igra na otroškem igrišču! (pogodba dotacije št. 17.020200/07/472840)

Evropska komisija ne odgovarja za način uporabe informacij, ki so vsebina tega priročnika.

Ta priročnik se lahko brez dovoljenja delno ali v celoti razmnožuje.
V tem primeru vas prosimo, da o namenu razmnoževanja obvestite Ministrstvo za
gospodarstvo Republike Slovenije na naslov:
Kotnikova 5, 1000 Ljubljana
(E-naslov: igrala.mg@gov.si)

© Republika Slovenija, Ministrstvo za gospodarstvo, 2008

Uvod

Pravico otrok do igre jamči konvencija, ki jo je sprejela Generalna skupščina Organizacije združenih narodov 20. novembra 1989. V 31. členu konvencije si lahko preberemo, da imajo otroci pravico do počitka in igre, vključevanja v razne dejavnosti in da je igra sestavni del otroštva. Naloga staršev in varuhov je pomoč med igro ter omogočanje pravic otrok do izražanja. Naloga vsake osebe, ki omogoča igro, je, da se otrokom zagotovi čim večja zaščita zdravja in varnosti pri igri in v življenju.

Lokalne in stanovanjske skupnosti, šole, vrtci, oblikovalci okolja in druge osebe, ki so vključene v oblikovanje prostora za igro in rekreacijo, pogosto nimajo zadosti znanja o tem, kaj je treba upoštevati pri načrtovanju in vzdrževanju otroških igrišč. Cilj tega priročnika je tudi pomagati in predlagati, kako izboljšati in popraviti že obstoječa igrišča za zagotovitev čim večje varnosti uporabnikov. Prav tako je priročnik lahko uporaben tudi za proizvajalce in dobavitelje otroških igral za zunanja otroška igrišča, saj so prvi v verigi oseb, podjetij in ustanov, vključenih v oblikovanje varnega otroškega igrišča.

Naloga odraslih je oceniti tveganje in možnost nesreč ter pred njimi zavarovati otroke. Na igrišču, kjer je tveganje natančno ocenjeno in temu ustrezno urejeno, se otroci skozi igro učijo samostojno ocenjevati tveganje in se pred njim zavarovati. Znanje in izkušnje, pridobljene na otroškem igrišču, se prenašajo tudi na druge življenjske situacije, zaradi česar je zmanjšana verjetnost, da bi zaradi napačne ocene situacije nastale manjše ali večje poškodbe. Otroško igrišče mora biti kar najbolj varno.

Pri otroški igri je pomembno razvijanje domišljije. Vabljiva otroška igrišča, ki ponujajo vznemirljivo okolje in omogočajo razvoj domišljije, so koristna za vsestranski razvoj otroka, otroke pa zadržujejo pred nevarnimi lokacijami za igro, kot so bližina železniških prog, cest, bregov rek in jezer, pobočij ali gradbišč.

Pri načrtovanju otroških igrišč nas morata voditi kakovost in iznajdljivost. Ni nujno, da potrebujemo veliko denarja, vendar si je treba vzeti čas in ravnati premišljeno. Dobro načrtovano igrišče za igro najmlajših pozneje omogoča lažje in boljše vzdrževanje ter s tem zagotavlja varnost. Enako velja za prenavo otroških igrišč. Cilj tega priročnika je vodenje tistih, ki igrišča načrtujejo, ter pomagati in pokazati dobre ideje tistim, ki že upravljajo otroška igrišča, da bi bili prostori, namenjeni igri, ustrezno prilagojeni potrebam otrok ter varnostnim zahtevam.

VSEBINA

Pravna podlaga	5
Posvetovanje	5
PROJEKTIRANJE	6
Nekaj ključnih točk	6
Sedeži in klopi	6
Koši za smeti	6
Ograja	6
Vhod na otroško igrišče	7
Namestitev igral na otroškem igrišču	9
Vandalizem in varnost na otroškem igrišču	9
Igrala	9
Podlaga	10
Območje, kjer mora biti nameščena podlaga za ublažitev padca	10
Načrtovanje okolja otroškega igrišča in zasaditev zelenja	11
DOBAVA IN MONTAŽA OPREME	14
Dobavitelji	14
Naročilo	14
Montaža	14
Pregled po namestitvi igral	14
PREGLEDOVANJE IN VZDRŽEVANJE	15
Splošna opozorila	15
Tri vrste pregledov	15
Znanje in izobraževanje	15
Sistem upravljanja	15
Vzdrževanje	16
Navodila in opozorila proizvajalca	16
Podlaga	16
Pregled po namestitvi igral	16
Stroški in redno vzdrževanje	17
Nesreče	17
STANDARDI, KI SE NANAŠAJO NA OTROŠKA IGRISČA	18
Uvod	18
Zakonodaje zahteve (pravna podlaga)	18
Načela zaščite v standardih	19
Povzetek varnostnih zahtev iz standarda SIST EN 1176	20
Splošne varnostne zahteve	20
Zaščita pred zatikanjem in udarci	21
Zaščita pred padcem	22
Zaščita pred trki	23
Zaščita pred neustrezno obdelavo ali napačno konstrukcijo	24
DODATEK A	25
PRIMER NOTRANJEGA SISTEMA UPRAVLJANJA OTROŠKEGA IGRISČA	25
Načrt pregledov	25
Seznam vzdrževalnih del in popravil	26

Pravna podlaga

Otroška igrišča sestavljajo različni elementi, od tradicionalnih do modernih igral, kot so tobogani, gugalnice, stene za plezanje in podobno. Na njih so tudi ograje, vrata, smetnjaki, pločniki, rastline ali informacijske table.

Igrala sodijo v področje Direktive o splošni varnosti proizvodov 2001/95/ES, ki je v slovenski pravni prostor prenesena z Zakonom o splošni varnosti proizvodov (Uradni list RS, št. 101/03). V skladu z zahtevo direktive/zakona je obveznost proizvajalcev in distributerjev, da dajo na trg le varne proizvode. Domneva se, da so igrala varno nameščena na ustrezni podlagi, kadar so skladna s standardoma SIST EN 1176 in SIST EN 1177.

Treba je poudariti, da se zahteve iz direktive/zakona ter standardov nanašajo le na igrala in ustrezno podlago na otroškem igrišču in ne na igrišče kot celoto. Tako na primer drugi vidiki varnosti, kot so vzdrževanje čistoče, primernost rastlin in varnost ograj, niso predpisani. Ureditev igrišč je običajno prepuščena lastnikom¹.

Posvetovanje

Pred načrtovanjem otroškega igrišča se je treba posvetovati z bodočimi uporabniki, tj. z otroki, starši, skrbniki, vzgojnimi ustanovami ter stanovalci in upoštevati njihova pričakovanja. Če je otroško igrišče skladno s pričakovanji otrok in staršev, se bodo otroci na njem radi igrali, starši pa bodo radi prihajali na igrišča z varnimi igrali in ob igri pazili na svoje otroke. Dobro urejen prostor za igro bo s primerno opremo, terenom, rastjem in drugimi elementi ponujal veliko možnosti za igro. Pomembna je tudi prilagoditev igrišč pričakovanjem lokalne uprave.

¹ V Republiki Sloveniji morajo biti igrišča v vrtcih urejena v skladu s Pravilnikom o minimalnih in tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca (Uradni list RS, št. 73/00, 75/05 in 33/08).

PROJEKTIRANJE

Nekaj ključnih točk

Načrtovalci otroškega igrišča prepogosto razmišljajo zgolj o opremi. Za načrtovanje dobro opremljenega prostora za igranje so pomembne izkušnje. Rastje, izoblikovanosti tal in podlage, vse to skupaj z igrali ustvarja celoto. Razna drevesa in grmovnice ter oblikovanje površja dajejo otrokom večje možnosti za razvoj domišljije kakor pa sama gugalnica ali tobogan, ki stojita na praznem prostoru. Privlačno igrišče ni le užitek za otroke, ampak tudi spodbuda za starše, da se dlje časa zadržijo na otroškem igrišču, s čimer otrokom namenijo več časa za varno in nadzorovano igro ter se tudi sami pri tem odpočijejo.

Varne podlage, zlasti iz umetnih materialov, so ponavadi zelo drage in včasih pomenijo večji strošek kot sama igrala na igrišču. Vendar je pri tem treba omeniti, da je lahko ustrezna podlaga že travnata ruša, ki ublaži padce z višine do 1 metra (pri čemer je treba upoštevati lokalne vremenske razmere, npr. mrzle zime, suha in vroča poletja).

Nizka igrala običajno uporabljajo majhni otroci, zato je priporočljivo, da so taka igrala nameščena v ločenem delu igrišča (višina možnega padca z igrala je nižja od 1m). S tem se tudi prepreči, da bi malčki uporabljali igrala, ki jim niso namenjena, kakor tudi, da bi starejši otroci uničili igrala, ki so namenjena malčkom. Na tem delu je še posebno pomembno, da se zagotovi ustrezna senca, pri čemer je lahko ustrezna zasaditev najcenejša izbira.

Sedeži in klopi

Pri načrtovanju igrišča je treba upoštevati, da je otroško igrišče tudi prostor za srečanja in druženje odraslih, medtem ko se njihovi otroci igrajo. Klopi in sedeži morajo biti postavljeni tako, da ima spremljevalec otroka pregled nad čim večjo površino otroškega igrišča. Če je igrišče v bližini nevarnih območij za otroka, na primer v bližini cest, vode (reke, jezera, potoki) in podobno, morajo biti klopi in sedeži nameščeni tako, da imajo starši pregled nad vhodom v igrišče, da se zmanjša nevarnost, da bi otrok odšel na nevarna območja. Sedeži in klopi morajo biti vsaj 1 m od ograje, da se prepreči možnost skakanja s klopi na ali čez ograjo. Pred klopjo mora biti trda podlaga, da se prepreči erozija.

Koši za smeti

Opremljanje igrišča s koši za smeti je nujno za vzdrževanje reda in čistoče na igrišču. Nameščeni naj bodo 2 do 3 metre od klopi in vhodov, da jih otroci ne bodo izkoriščali za igro. Smetnjaki blizu klopi in vhodov lahko ogrožajo uporabnike z napadi žuželk. Koši morajo biti dobro pritrjeni na podlago. Priporoča se, da imajo mehanizme za praznjenje, praznijo naj jih le osebe, ki jih pooblasti upravnik. Koši za pasje odpadke ne sodijo v bližino otroških igrišč.

Ograja

Ograja na otroškem igrišču je namenjena predvsem zaščiti majhnih otrok pred nevarnostmi, preprečevanju vandalizma in preprečevanju dostopa živalim na igrišče. Če ocenjujete, da je vaše igrišče v dovolj varnem okolju, morda ograja ni potrebna in jo lahko opustite. Vendar pri tem upoštevajte dejstvo, da ograja daje otrokom občutek varnosti in vtis, da so „na lastnem“ terenu, kjer so varni in ločeni od okolice.

Za otroško igrišče niso primerne vse vrste ograj. Pri izbiri sta pomembni kakovost in primernost glede na okolje, v katerem je igrišče. Tako za igrišča na podeželju v bližini gozda uporaba kovinske ograje ni najbolj posrečena izbira, medtem ko je primerna za večja naselja, kjer so igrišča izpostavljena tudi vandalizmu.

Ograja ne sme v nobenem primeru in ne glede na to, kakšna je, predstavljati kakršne koli nevarnosti za otroke. Biti mora skladna z obstoječim standardom EN 1176, ki vsebuje ustrezna priporočila in smernice. Upoštevajte morebitne obstoječe nacionalne predpise² in predpise lokalnih skupnosti. Ograja naj bo visoka vsaj 1,2 m.

Ustreznost morebitnih drugih zaščit je treba proučiti pred ureditvijo igrišča. Pri tem je zlasti treba upoštevati sledeče:

1. upogljivost plošč (toge in trde plošče niso primerne za poševne lege)
2. varnost robov in konic (biti morajo zaobljeni in ustrezno obdelani)
3. nevarnost zatikanja otroka v ograjo
4. ostrino robov in štrlečih delov za pritrjevanje
5. odpornost materialov proti vandalizmu in vremenskim vplivom
6. vrsto zaščitnih sredstev (sredstva za zaščito lesa ali sredstva za galvanizacijo kovin)
7. kakovost materialov (kot osnovno pravilo upoštevajte, da večja kakovost pri izbiri zmanjšuje pogostost popravil in pomeni cenejše vzdrževanje)

Primeri, v katerih se lahko pojavljajo težave:

1. poškodbe ograje zaradi neustreznega premera odprtih mreže ali odpornosti žice
2. manjkajoča zgornja deska ali letev za zaščito zgornjega roba ograje pred poškodbami, ki nastanejo zaradi plezanja
3. uporaba posameznih žebeljev za montažo lesene ograje in njihova izpostavljenost kot posledica poškodb zaradi vandalizma
4. uporaba koničaste ograje, bodeče žice in ograje s kovinskimi palicami z razcepljenim zaključkom
5. ostanki ograje po demontaži stare ograje
6. neustrezna razdalja med stebri, oprijemi, prečkami in drugimi elementi ograje
7. neustrezna montaža ograje

Vhod na otroško igrišče

Tudi na najbolj varnem otroškem igrišču lahko pride do nesreče, zato je pomembno, da je omogočen čim bližji dostop reševalnim vozilom in reševalcem. Širina vhoda najmanj 2,12 m bi morala zadostovati za dostop rešilnega vozila na mesto nesreče. Poskrbeti je treba tudi za ustrezno trdo podlago, na kateri se vozilo lahko varno ustavi, posebno zato, ker so tla igrišč lahko blatna in mehka.

Če se otroško igrišče običajno zaklepa, je na tabli nujno treba navesti informacijo o času odpiranja in hrambi ključev.

Kjer ni možen dostop reševalnega vozila, se uporabljajo reševalna nosila s kolesi, ki brez bolnika tehtajo približno 58 kg. Prevoz poškodovanca z mesta nesreče je včasih zelo otežen, posebno kadar je podlaga blatna.

Upoštevajte dejstvo, da pri reševanju človeškega življenja šteje vsaka sekunda!

Ograja, vhodi in vratca so nujni za zagotovitev varnosti otrok in preprečitev dostopa psom ter morebitnim drugim živalim.

Namestitev vhodnih vratc je zelo pomembna. Najprej ugotovite smer, od koder otroci običajno prihajajo na igrišče, da se izognete plezanju čez ograjo. Pri tem vam lahko pomagajo pohojene steze, po katerih otroci hodijo na otroško igrišče. Če je možno, naj bo vhod obrnjen stran od prometnih cest ali odprtih voda (potoki, reke, jezera), izogibajte se tudi nagnjenim terenom. Poleg tega je pomembno, da so vhodna vratca nameščena dovolj daleč od igral, da ne prihaja do trkov. Zelo pogosto se namreč nesreča zgodi zato, ker otrok, ki se guga na gugalnici, udari ob vhodna vratca, ker se odpirajo v napačno smer ali so preblizu

² Pravilnik o minimalnih in tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca (Uradni list RS, št. 73/00, 75/05 in 33/08) zahteva, da ima igrišče ograjo visoko 120 cm).

igral.

Vhodi na otroško igrišče morajo biti široki vsaj 1 meter, da je omogočen neoviran dostop osebam na invalidskem vozičku. Poleg tega ne sme biti drugih ovir, ki bi oteževale njihov dostop.

Vratca se morajo odpirati navzven, razen če bi to lahko ogrožalo druge (pešce, kolesarje). Torej bi otrok pri odhodu z igrišča moral prijeti za kljuko in poriniti, da bi odprl vrata³. To je tudi skladno s protipožarnimi predpisi (kadar bežimo, je lažje poriniti vrata), hkrati pa s tem preprečimo dostop živalim (ne morejo vstopiti, ker je vrata treba potegniti k sebi).

Priporočljiva je namestitev samozapiralnih mehanizmov, ki zagotavljajo, da je igrišča vedno zaprto. Pri tem pa je treba upoštevati, da se mehanizem ne sme zapreti hitreje kakor v petih sekundah, da je omogočeno izstopanje osebam na invalidskih vozičkih in da vrata ne bi udarila otroka, ki vstopa na otroško igrišče. Uporabljajo se lahko različne metode zapiranja vrat – od preprostih vzmeti do zahtevnejših izvedb.

Prav tako je priporočljivo, da so na igrišču posebej predvideni tudi vhodi, namenjeni vzdrževanju, ki se odpirajo samo takrat, kadar je to potrebno. Sicer so zaklenjeni (dostop z večjo mehanizacijo za vzdrževanje terena).

Druga možnost za vhode je uporaba vrtljivih križev in podobnih mehanizmov. Pred namestitvijo je treba oceniti, ali omogočajo prihod reševalcev z nosili in oseb na invalidskih vozičkih. Še zlasti je to pomembno, kadar gre za edini vhod na igrišče.

Vredno je tudi razmisliti o namestitvi klopi na otroškem igrišču. Pri tem je treba upoštevati možnost nadzora otrok. Tako na primer namestitev klopi v bližini vhodov omogoča staršem ali varuhom otrok, da imajo lažji nadzor nad morebitnim izstopom otrok z igrišča, posebno kadar spremljajo na igrišču več kot enega otroka.

Upoštevati je treba, da pri vhodnih vratcih ne sme biti točk, kjer bi si lahko otroci priščipnili prste ali bili izpostavljeni drugim nevarnostim. Zato mora biti minimalna razdalja med vrati (mrežo) in stebričkom 12 mm na obeh straneh vratc. Ta razdalja se ne sme zmanjšati pri odpiranju in zapiranju vratc. Na že obstoječih vratcih se to lahko izvede tako, da se na vratca pritrdi zaustavljalna plošča, ki se ustavi na gumijasti podloški, debeli vsaj 12 mm. Zaustavljalna plošča mora biti pritrjena na višini najmanj 700 mm nad površino in ne na spodnjem robu vrat, da se otroci ne bi spotikali ob njo.

Zagotoviti je treba prazen prostor pod vrati, visok od 60 mm do 110 mm, ker se s tem omeji tveganje za poškodbe stopal. Podlaga na tem delu mora biti primerno utrjena, da se ohranja ustrezna razdalja. Utrditev podlage se priporoča ne samo pod vrati, ampak tudi vsaj 1 meter na vsaki strani vrat.

Vsi zaključki vrat morajo biti zaobljeni (polmer 3 mm). Ostri robovi so prepovedani!

Kadar je na vhodnih vratih nameščena kljuka ali zapah, mora biti možnost odpiranja z zunanje in notranje smeri. Ne smejo se uporabljati kavljji, daljši od 25 mm. Konci kljuke morajo biti zaobljeni, saj so pogosto v višini oči majhnega otroka.

Vrata morajo biti zasnovna tako, da omogočajo čim bolj enostaven vhod na igrišče, ter preprečujejo nekontroliran izhod iz igrišča še posebej majhnih otrok.

³ V primeru igrišč v vrtcih je potrebno upoštevati Pravilnik o minimalnih in tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca (Uradni list RS, št. 73/00, 75/05 in 33/08), ki določa da mora biti v primeru, če igrišče meji na nevarno območje (voda ipd.), ograja v zgornjem delu nagnjena navznoter. Vrata ograje se morajo avtomatsko zapirati. Kljuka mora biti takšna, da otrok ne more sam odpreti vrat z notranje smeri.

Vrata, ki so sestavni del visokih ograj namenjenih preprečevanju vandalizma, se morajo obravnavati ločeno.

Namestitev igral na otroškem igrišču

Otroci se na igrišču stalno gibljejo, zato je treba posvetiti veliko pozornosti razporeditvi igral, da na poti od enega k drugemu igralu ne bodo prišli v neposredno bližino otroka, ki se že guga ali spušča po toboganu, vrti na vrtiljaku in podobno.

Otrokom je treba omogočiti varno pot od enega do drugega igrala.

Drsnih elementov kovinskih toboganov ne smemo usmerjati proti jugu, razen če je na igrišču zagotovljena senca. Kovinski elementi se zaradi neposredne izpostavljenosti soncu lahko močno segrejejo in povzročijo celo opekline.

Ob vrtiljakih in drugih igralih, ki se vrtijo, je treba zagotoviti vsaj dva metra prostega prostora. Kadar gre za velika igrala, ki se hkrati lahko vrtijo in zibajo, je treba nujno okoli igrala namestiti ograjo. S tem se prepreči otrokom dostop do igrala, medtem ko ga uporabljajo drugi otroci.

Vandalizem in varnost na otroškem igrišču

Na otroškem igrišču večkrat pride do vandalizma. Največkrat se to pripisuje najstnikom. Smiselno bi bilo poskrbeti tudi za njih in jim urediti ustrezen prostor za druženje. Tak prostor naj bo ločen od otroškega igrišča, opremljen s klopmi in po možnosti s streho. S tem bo skušnjava najstnikov po tem, da bi zašli na otroško igrišče ter poškodovali igrala, manjša.

Včasih se tudi otroci sprejo in stepejo med seboj. Temu se v celoti ne da izogniti. Pomembno je, da ima igrišče več varnih izhodov, da se otrok lahko umakne iz situacij, ki so zanj nevarne.

Posebno pozornost je treba posvetiti grafitom. Tiste z žaljivo vsebino je treba takoj odstraniti, umetniške grafite pa je morda bolje pustiti, saj je to lahko posredna zaščita pred nadaljnjim uničevanjem opreme, sten itd.

Igrala

Možnosti za opremo igrišč so zelo pestre. Opremo, ki je na tržišču, je treba izbrati glede na naše potrebe, pričakovanja in možnosti. Ob nabavi je treba pridobiti zagotovila, da bodo igrala tudi pravilno in varno nameščena.

Katera igrala so ustrežnejša – lesena ali kovinska? Igrala je treba izbrati skladno z našimi potrebami, okoljem in vrsto igrišča. Če v okolju, kjer bodo nameščena, obstaja tveganje za pojav vandalizma, je bolje izbirati med igrali s kovinskimi konstrukcijami.

Pri načrtovanju prostora za igrišče je treba upoštevati, da bodo otroci uporabili za igro tudi drevesa in grmovnice, ki so v bližini.

Na otroškem igrišču naj bo nameščenih čim več raznovrstnih igral, ki otroku izpolnijo potrebo po igri. Proizvajalce igral je treba spodbuditi k izdelavi zanimivih in varnih igral ter njihovo uporabo predstaviti tudi v navodilih za uporabo. Zagotovo bodo otroci s svojo domišljijo našli tudi druge načine uporabe oziroma igre.

Pomemben sestavni del igre je uporaba domišljije, k čemur otroka spodbuja tudi izbira dobrih igral.

Ob načrtovanju igrišč je treba upoštevati, da bodo igrišče uporabljali otroci različnih starostnih skupin. Pri izbiri igral je treba upoštevati, da otroci z leti spremenijo interese in spremenijo način uporabe igrala.

Podlaga

Standard SIST-EN 1177 narekuje, da mora biti nameščena varna podlaga pod tistimi igrali, kjer se otrok igra na višini nad 600 mm in pod vsemi igrali z izsiljeno silo, kot so gugalnice, vrtiljaki in tobogani, ne glede na njihovo višino. Zavedati se je treba, da podlaga ne bo preprečila vseh poškodb, vendar bo zelo zmanjšala tveganje za nastanek resnih poškodb, npr. glave.

Standard določa, da je dobro vzdrževana travnata podlaga ali ruša dovoljena le takrat, ko otrok ne more pasti z višine več kot 1 meter.

Vrste podlag:

1. **sipki materiali** – sestavljena je iz materialov, kot so drevesna skorja, leseni ostružki, mehansko razdrobljen les (sekanci), sipek pesek in droben prod. Podlage iz sipkih materialov je treba uporabljati do 300 mm v globino. Takih podlag ne uporabljamo pod igrali, ki jih je treba dobro pritrditi v tla (npr. vrtiljaki);
2. **gumijasta** – uporablja se lahko v obliki v naprej oblikovanih plošč izdelanih iz zdrobljenih in ponovno zlepljenih drobnih delcev gume (regenerat) ali pa se obloge oblikujejo na igrišču samem. Dobavitelj podlag morajo vselej potrditi skladnost s standardom SIST-EN 1177 s predložitvijo certifikata za določen izdelek/podlago, na katerem je navedena maksimalna višina padca kateri obloga ustreza. Gumijaste podlage so dostopne v različnih barvah in grafičnih vzorcih;
3. **travnata** – ponavadi gre za gumijasto mrežo, skozi katero raste trava, ki mrežo zakrije. Mreža sicer ne ublaži udarcev, če pa je pravilno položena na ustrezno pripravljeno podlago, izpolnjuje merila standarda SIST-EN 1177 in zagotavlja dovolj visoko stopnjo varnosti pred poškodbami tudi pri padcu z višine 3 metrov. Primerna je zlasti na terenih zunaj mesta;
4. **preproge** – podlage v obliki preproge se razvijajo čez trdo podlago, npr. pesek, in zagotavljajo varen padeč z višine. Dobavitelj take podlage mora prav tako predložiti ustrezen certifikat o skladnosti in navesti višino padca, ki ji obloga še ustreza.

Območje, kjer mora biti nameščena podlaga za ublažitev padca

Površina podlage je odvisna od višine morebitnega padca otroka. Čim večje in višje je igralo, toliko pomembnejše je zagotoviti podlago, ki bo kar najbolj ublažila padeč. Za igrala, razen visečih gugalnic in nekaterih gugal pri katerih je višina padca manjša od 1,5 m, mora biti varna podlaga nameščena na razdalji pribl. 1,5 m okoli igrala, pri čemer je treba upoštevati skrajno točko, do katere igralo seže med zibanjem – torej od te točke še 1,5 m.

Za igrala, pri katerih je višina padca večja od 1,5 metra, je za izračun površine varne podlage treba uporabiti naslednjo formulo:

$$x = 2/3 y + 0,5 \text{ m} \quad (x = \text{širina varne podlage, } y = \text{maksimalna višina padca})$$

Podlaga okoli igrala mora zajemati vsaj toliko veliko površino, kolikor je rezultat izračuna⁴.

Pri opornih gugalnicah (deska podprta na sredini) in gugalnikih na vzmeti (glej standard SIST EN 1176-6) mora varna podlaga zajemati površino vsaj enega metra okoli igrala v položaju, ko je gugalnica najbolj odklonjena.

Za viseče gugalnice velja drugačen izračun:

Izmeriti je treba razdaljo od točke pritrditve gugalnice na zgornji prečnem nosilu do mesta, na katerem sedi otrok med igro (zgornja ploskev sedeža). Razdalja se pomnoži z 0,867, nato se rezultatu prišteje 1,75 m (če je pod gugalnico podlaga, ki enakomerno ublaži udarce – ponavadi umetna) ali 2,25 m (če je pod gugalnico sipka podlaga). Varno podlago je treba uporabljati pred in za gugalnico na razdalji, ki je rezultat preračuna in razdaljo najmanj 867 mm na obe strani od središčne točke sedeža gugalnice (glej standard 1176-2, poglavje 4.10.2).

Primer izračuna za razdaljo 1,8 m od sedeža gugalnice do točke na zgornji prečni palici, kjer je obešen sedež:

za umetne podlage

$$1,8 \text{ m} \times 0,867 = 1,561 \text{ m}$$

1,561 m + 1,75 m = 3,31 m razdalje pred in za sredinsko točko neposredno pod zgornjo prečno palico gugalnice

za podlage iz sipkih materialov

$$1,8 \text{ m} \times 0,867 = 1,561 \text{ m}$$

$$1,561 \text{ m} + 2,25 \text{ m} = 3,81 \text{ m}$$

V tem primeru bo razdalja za pol metra daljša kot pri uporabi umetne podlage.

Načrtovanje okolja otroškega igrišča in zasaditev zelenja

Dobra razporeditev igral ter posaditev zanimivih in nestrupenih rastlin še dodatno popestri igro in bivanje na otroškem igrišču.

Z ustrezno zasaditvijo zagotovimo na otroškem igrišču senco, ki je posebno potrebna za majhne otroke, in še dodatno izboljšamo videz otroškega igrišča.

Kadar je otroško igrišče zunaj naselij, na primer na podeželju, je smiselno, da se okolica igrišča zaraste z visoko travo in poljskim cvetjem. Igra med takimi rastlinami, če te niso nevarne, je lahko še prav posebno poučna za otroka.

Tudi na naravno razgibanem terenu je lahko postavljeno zanimivo otroško igrišče, če vzpetine niso prestrme. Kadar se v območje otroškega igrišča vključujejo naravna pobočja, se dovoljuje maksimalen naklon 1 : 12 (30°).

⁴ Bolj podroben opis je v standardu SIST EN 1176-1:2008, točka 4.2.8.2.4

Naravne vzpetine so primerne tudi za nameščanje toboganov, saj v tem primeru ni treba posebej nameščati podlage, ker ni nevarnosti padca v globino. Vzpetina, ki se uporabi za namestitev tobogana, pa ne sme imeti takšne pozelenitve, ki bi zastirala pogled na tobogan in na dogajanje okrog njega.

Najbolje se boste odločili, če se boste glede pozelenitve posvetovali z vrtnarji ali drugimi strokovnjaki za to področje. Vsekakor se je treba izogibati rastlinam, ki so strupene – imajo bodičaste ali strupene liste ali strupene plodove ...

Rastline, primerne za otroško igrišče:

Glede na vonj

- veliko zelišč, kot so rožmarin, timijan, žajbelj, melisa, origano, majaron, meta, sivka,
- metuljnik (*Buddleja davidii*),
- oranževka (*Choisya ternata*),
- kovačnik,
- mirta,
- osmant,
- navadni bor,
- trepetlika (*Populus trichorpa*),
- črni ribez,
- dišeča brogovita (*Viburnum fragrans*).

Glede na videz

- breza,
- migalica,
- srobot,
- navadne leska,
- vrba,
- mokovec.

Glede na barvo

- poljski javor,
- marjetica,
- kalužnica,
- rdeči dren,
- škrlatna fuksija,
- madronščica,
- vrtnica,
- jerebika.

Med rastlinami je treba izbirati tudi takšne, ki bodo zagotavljale senco, zlasti v poletnih mesecih.

Izogibati se je treba sledečim rastlinam, saj so bodisi njihovi plodovi, listje ali lubje škodljivi ali strupeni:

- navadni volčin,
- navadna bodika,
- navadni nagnoj,
- navadna tisa,
- navadna rožmarinka,
- navadna trdoleska,
- bršljan,
- brin,

- čistilna kozja češnja,
- rododendron,
- robinija.

Poleg zgoraj naštetih so tudi te rastline lahko škodljive, predvsem njihovi cvetovi:

- šmarnica,
- vrtni ostrožnik,
- teloh,
- vrtni mak,
- pasje zelišče.

V naštetih seznamih pa ni eksotičnih rastlin, ki so lahko še posebno nevarne.

DOBAVA IN MONTAŽA OPREME

Dobavitelji

Igrala nabavljamo le pri preverjenih dobaviteljih in monterjih igral. Njihovo verodostojnost je smiselno prej preveriti (npr. z referencami že postavljenih igrišč).

Naročilo

Ob naročanju igral je treba pri dobavitelju zahtevati dokazilo o skladnosti igral s standardom SIT-EN 1176 in podlage za otroško igrišče s standardom SIST-EN 1177.

Montaža

Treba je poudariti, da je dobavitelj igral odgovoren tudi za pravilno montažo, čeprav pogosto za ta dela uporabijo pod-pogodbenike.

Ob vašem naročilu mora dobavitelj dostaviti naslednje dokumente:

- informacijo o proizvajalcu (uvozniku),
- tehnično dokumentacijo o izdelavi igral in podlage (predvsem informacijo o konstrukciji naprave, dimenzijah, seznam priporočenih rezervnih delov, uporabljenih materialov, barv in lakov),
- navodila o pravilni montaži,
- navodila za uporabo s podatki o varnih razdaljah, ki jih je treba obdržati med igrali (najboljše grafično predstavljenimi), načini pregledovanja in vzdrževanja,
- certifikate, raziskave in druge dokumente, ki potrjujejo skladnost igral standardoma SIST-EN 1176 oz. SIST-EN 1177 (treba je pridobiti pisno potrdilo o tem, da so bila opravljena vsa dela, ki jih je vsebovalo naročilo).

Za izkazovanje skladnosti s standardi se najpogosteje uporablja certifikat, ki ga izstavi ustrezno usposobljena institucija. Drug dokument, ki potrjuje skladnost s standardom, je lahko testno poročilo, ki ga izda proizvajalec ali zunanja neodvisna ustanova (npr. akreditirani laboratorij).

Pregled po namestitvi igral

Iz prakse se pogosto ugotavlja, da le certifikat, ki ga izkazuje dobavitelj igral, še ni zadostno jamstvo, da bodo nabavljena igrala dejansko skladna s standardi. Zato je treba pred odprtjem otroškega igrišča igrala in igrišče v celoti pregledati in se prepričati o njihovi varnosti in kakovosti montaže. Najboljše je, da igrala pregleda strokovnjak ali ustrezno usposobljena neodvisna institucija (npr. akreditirani organ).

Rezultati pregledov bodo dodatno potrjevali, da sta dobavitelj in monter dejansko upoštevala standarde za igrala in podlago.

PREGLEDOVANJE IN VZDRŽEVANJE

Splošna opozorila

Varnost otrok na otroških igriščih ni odvisna samo od ustreznega načrtovanja in izbire ustreznih igral. Nujen je tudi stalen nadzor nad otroškim igriščem in zagotovitev rednih pregledov ter vzdrževanje najvišjih standardov varnosti.

Standard SIST EN 1176-7:2008 priporoča tri vrste pregledov otroških igrišč, s čimer upravitelji otroških igrišč izpolnijo svoje osnovne obveznosti do uporabnikov.

Pregled mora zajemati celotno otroško igrišče, ne samo igrala, torej tudi podlago, steze, ograje, klopi in vhode.

Tri vrste pregledov

Vrste pregledov otroškega igrišča, ki jih določa standard, so:

Redni pregled – vizualni (rutinski pregled)

Preverja se splošno stanje igral, zlasti poškodbe, ki so posledica vandalizma. Pregled izvaja upravitelj igrišča ali oseba, ki je določena in evidentirana v knjigi otroškega igrišča ali v drugem dokumentu. Priporočljivo je, da za tovrstne preglede dobavitelj opreme pripravi kontrolni seznam zahtev. Pogostost pregledov je odvisna od pogostosti uporabe otroškega igrišča ne glede na to pa ga je treba opraviti vsaj enkrat na teden. Med tem ko je npr. v vrtcih potrebno pregled opraviti vsak dan.

Funkcionalni pregled

Podrobneje se pregledajo igrala, posebna pozornost pa je namenjena obrabi igral. Tak pregled lahko izvaja upravitelj ali druga oseba, ki jo določi upravitelj. Ugotovitve pregleda je treba vpisati v dokumentacijo o vzdrževanju otroškega igrišča, pregled pa je treba opraviti vsake 1–3 mesece.

Vsakoletni glavni pregled

Pregled opravi strokovni organ, ki je neodvisen od lastnika ali upravitelja igrišča. Ob takem pregledu se preveri dotrajanost igral, stanje temeljev in podlage ter varnost igral, predvsem pa skladnost z zahtevami standardov. Organ, ki opravi letni pregled igrišča, mora biti ustrezno usposobljen in verodostojen.

Znanje in izobraževanje

Vse osebe, ki izvajajo preglede ali popravila na otroškem igrišču, morajo imeti ustrezno znanje in izkušnje. Priporoča se, da imajo osebe, ki izvajajo redne vizualne preglede, vsaj osnovno znanje o pregledovanju igral. Tovrstna usposabljanja izvajajo nekatere zasebne družbe in druge organizacije. Upravitelji otroškega igrišča lahko zaprosijo za tovrstna izobraževanja v sklopu vsakoletnega glavnega pregleda.

Sistem upravljanja

Kadar preglede izvajajo zasebne družbe, je priporočljivo, da neodvisne organizacije opravijo naključne preglede, posebno če so pregledi zaupani zunanjemu pogodbenemu izvajalcu. Sistem notranjih pregledov je primeren za večje organizacije.

Oblikovanje sistema upravljanja igrišča ni pravna obveza upravitelja, vendar je priporočljivo, da vzpostavi sistem, ki mu omogoča zagotavljanje zahtevane ravni varnosti igrišča. (Predlog

je v dodatku k tej publikaciji.) Sistem naj obsega tudi spisek opravljenih pregledov in popravil.

Dober sistem upravljanja bi moral najmanj:

- izkazovati, da je bila opravljena analiza tveganja igral in celotnega otroškega igrišča,
- zagotoviti, da so rezultati analize tveganja ustrezno dokumentirani in da so bili izvedeni ukrepi, ki so jih predlagali strokovnjaki,
- ponujati načela izvajanja pregledov in vzdrževanja otroškega igrišča,
- določiti številko za identifikacijo vsakega igrala na otroškem igrišču (ime, številka, tip, ime proizvajalca itd.),
- vsebovati načrt otroškega igrišča, v katerem je grafično prikazana namestitve vsakega igrala,
- vključevati postopek za ravnanje ob požaru ali nesreči,
- izkazovati, da je bil program pregledov in vzdrževanja otroškega igrišča v celoti opravljen skladno z zahtevami za vsako igralo ter vsebovati ustrezno dokumentacijo o tem,
- hraniti podatke o pregledih, ki so jih izvedli organi oblasti (kot del knjige otroškega igrišča),
- zagotavljati, da je osebje, ki skrbi za varno igro seznanjeno z ukrepi za zagotavljanje varnosti, da se zaveda svojih dolžnosti in odgovornosti ter to potrdi s podpisom.

Vzdrževanje

Lastnik oziroma skrbnik igrišča mora imeti izdelan program pregledov in vzdrževanja, ki temelji na priporočilih proizvajalca igral (redno vzdrževanje) in ugotovitvah rednih in izrednih pregledov (izredno ali interventno vzdrževanje). O vseh vzdrževalnih delih mora biti vodena evidenca, ki je potrjena s podpisom odgovorne osebe vzdrževalne službe.

Pregledi ne bodo dosegli svojega namena, če ne bodo izvedena tudi priporočila po opravljenem pregledu. Pomembno je, da se izrabljeni elementi zamenjajo, impregnirajo ali prebarvajo takrat, kadar je to potrebno, in ne šele takrat, kadar to ugotovijo organi, ki so igrala pregledali. Če je le možno, se za zamenjavo posameznih delov uporabljajo originalni deli.

Navodila in opozorila proizvajalca

Ne kupujte igral brez navodil za uporabo in vzdrževanje! Če boste kupili rabljena igrala, morate posebej preveriti starost igral. Natančno morate pregledati igrala, za katera je že potekel garancijski rok.

Podlaga

Stanje podlage je treba redno pregledovati. Če ste v dvomih, lahko naročite poseben pregled ali pa preverite podlago med vsakoletnim glavnim pregledom.

Pregled po namestitvi igral

Nova igrala in nova otroška igrišča je treba posebno natančno pregledati glede skladnosti in pravilne namestitve preden so predana v uporabo. Če boste namestili samo eno igralo, tak pregled verjetno ne bo ekonomsko upravičen, ocena pa se lahko opravi med vsakoletnim glavnim pregledom. Če igralo ne bo ustrezno, se lahko izkoristi garancija, ki do tedaj gotovo še ne bo potekla. Enako je treba ravnati ob zamenjavi starih igral z novimi in ob preurejanju ali razširitvi otroškega igrišča. Vsak poseg na igrišču, vključno z izvajanjem pregledov, mora

izvajalec potrditi s podpisom in s tem zagotoviti, da je proizvod ali opravljena storitev skladna z zahtevami standardov.

Stroški in redno vzdrževanje

Nujne stroške pri navadnem vzdrževanju otroškega igrišča sestavljajo predvsem izdatki zaradi:

- negovanja zelenih površin,
- zamenjave peska v peskovnikih (če ni prekrit, kadar peskovnik ni v uporabi),
- odvoza smeti,
- vsakoletnih glavnih pregledov,
- zagotavljanja ustreznega stanja podlage – odvisno od vrste uporabljenega materiala, na primer: vsako leto se količina sipke podlage zmanjša za pribl. 10 odstotkov,
- zamenjave izrabljenih delov (sedeži gugalnic, verige ipd).

V nekaterih skupnostih bodo nekatera od zgoraj navedenih del opravili prostovoljci. Vendar v tem primeru mora vse posege preveriti ustrezno usposobljena strokovna oseba ali organ.

Dodatno je dobro ustanoviti rezervni sklad za pokrivanje stroškov, ki nastanejo vsakih nekaj let: barvanje kovinskih elementov otroškega igrišča vsakih 5 do 6 let ter zamenjava igral in podlage. V ta namen si je treba zagotoviti sredstva v višini 10 odstotkov nabavnih stroškov igral.

Osebe, ki upravljajo otroško igrišče, morajo skleniti ustrezno zavarovanje skladno s predpisi, ki urejajo vprašanja civilne odgovornosti.

Nesreče

Nesrečam na otroškem igrišču se ne da popolnoma izogniti. Zelo dober vir informacij za pristojne organe so v takih primerih poročila in druge informacije o nesreči. Pogosto so te informacije osnova za pregled igrišča, ki ga opravi lastnik igrišča, na katerem se je zgodila nesreča, ali v nekaterih primerih tudi proizvajalec igrala, na katerem se je zgodila nesreča.

Nesreča se lahko prijavi na posebnem obrazcu (predviden z morebitnimi nacionalni predpisi ali določen v internem sistemu upravljanja – glej prilogo št. 6). Priporočljivo je, da dokument izpolni lastnik ali skrbnik igrišča. Lahko pa ga izpolnijo tudi starši poškodovanega otroka ali priče nesreče. V njem naj bodo navedene informacije, na katerih podlagi lahko pristojni organi opravijo nadaljnje analize varnosti na tem igrišču.

Oseba, ki prijavlja nesrečo, mora dati vsaj podatke o:

- otroškem igrišču, na katerem se je zgodila nesreča (identifikacijski podatki o lastniku ali upravitelju, podatki o igralu, na katerem se je zgodila nesreča),
- nesreči (datum, ura, opis okoliščin),
- poškodovani osebi ali osebah (starost oseb, spol, opis obleke in obutve, ki so jo nosile v trenutku nesreče, kar bo omogočalo analizo vzrokov),
- poškodbah (vrsti poškodbe in prizadetem delu telesa ter morebitni oskrbi),
- svojih osebnih podatkih za nadaljnje stike.

STANDARDI, KI SE NANAŠAJO NA OTROŠKA IGRIŠČA

Uvod

Evropska standarda, ki se nanašata na otroška igrišča, EN 1176 in EN 1177 (slovenska izdaja je označena kot SIST EN 1176 in SIST EN 1177) sta bila prvič objavljena leta 1998 in v večini temeljita na britanskem standardu BS 5696 ter nemškem standardu DIN 7926.

Standard SIST EN 1176 ima devet delov. Prvi del se nanaša na splošne varnostne zahteve in preskusne metode ter se uporablja za vsa otroška igrišča in vsa otroška igrala, ki so na otroških igriščih, kakor tudi na druge elemente, ki niso namenjeni igri, vendar bi se otroci lahko na njih igrali. Standard ne velja za otroška igrišča, ki so namenjena poučevanju.

Standard SIST EN 1176 vsebuje:

- SIST EN 1176-1:2008 Oprema in podloge otroških igrišč – 1. del: Splošne varnostne zahteve in preskusne metode,
- SIST EN 1176-2:2008 Oprema in podloge otroških igrišč – 2. del: Dodatne posebne varnostne zahteve in preskusne metode za viseče gugalnice,
- SIST EN 1176-3:2008 Oprema in podloge otroških igrišč – 3. del: Dodatne posebne varnostne zahteve in preskusne metode za tobogane,
- SIST EN 1176-4:2008 Oprema in podloge otroških igrišč – 4. del: Dodatne posebne varnostne zahteve in preskusne metode za vrvne proge,
- SIST EN 1176-5:2008 Oprema in podloge otroških igrišč – 5. del: Dodatne posebne varnostne zahteve in preskusne metode za vrtiljake,
- SIST EN 1176-6:2008 Oprema in podloge otroških igrišč – 6. del: Dodatne posebne varnostne zahteve in preskusne metode za oporne gugalnice,
- SIST EN 1176-7:2008 Oprema in podloge otroških igrišč – 7. del: Navodila za vgradnjo, nadzor, vzdrževanje in delovanje,
- SIST EN 1176-10:2008 Oprema in podloge otroških igrišč – 10. del: Dodatne posebne varnostne zahteve in preskusne metode za zaključene igralne enote,
- SIST EN 1176-11:2008 Oprema igrišč in športne podloge – 11. del: Dodatne posebne varnostne zahteve in preskusne metode za prostorske mreže.

Standard, ki se nanaša na podlago je:

- SIST EN 1177:2008 Podloge otroških igrišč, ki ublažijo udarce – Ugotavljanje kritične višine padca

Zakonodaje zahteve (pravna podlaga)

V večini držav in tudi v Sloveniji je izpolnjevanje zahtev standardov praviloma prostovoljno in ni pravno obvezujoče, če ni obveznost uporabe posameznega standarda določena s posebnim predpisom. Vendar tudi kadar standard ni obvezen za uporabo, se šteje, da je proizvod varen, če izpolnjuje varnostne zahteve skladno s standardom. Ob pritožbah standard pomeni primer dobre prakse.

Zavedati pa se je treba, da obstajajo tudi pri uporabi standardov določene omejitve. Sama skladnost z zahtevami standarda ne bo naredila otroškega igrišča varnega. Lahko se namreč izkaže, da igralo kljub izpolnjevanju varnostnih zahtev iz standarda v določenem primeru predstavlja nevarnost (npr. neprimerna namestitvev, neprimerna podlaga itd.). Zato je treba obstoječe standarde uporabljati premišljeno. Prav tako je smiselno, da vsakoletne glavne preglede izvajajo ustrezno usposobljene osebe, ki spremljajo razvoj in lahko svetujejo glede novih zahtev, ki izhajajo iz dopolnjenih ali spremenjenih standardov.

S spremembami standardov je povezano tudi vprašanje veljavnosti starih različic teh standardov. Igrala, ki so bila izdelana pred veljavnostjo novih standardov, morda ne izpolnjujejo več vseh varnostnih zahtev novih standardov. To pa še ne pomeni, da igrala, ki so bila varna skladno s prej veljavnimi standardi, naslednji dan po uveljavitvi novega standarda SIST EN 1176 nenadoma postanejo nevarna. Zato mora igrala pravočasno pregledati ustrezno usposobljena strokovna oseba, ki bo na podlagi ocene tveganja in novih spoznanj, vključenih v prenovljeni standard, ocenila, ali je potrebna zamenjava igrala ali zadostuje ustrezna prenova/dopolnitev obstoječega igrala.

Nova otroška igrala morajo izpolnjevati zahteve veljavnega standarda SIST EN 1176 ob času nakupa.

Za igrala ter podlage otroških igrišč se ne zahteva in ni dovoljeno označevanje z oznako CE (izjema so igrače, ki se uporabljajo individualno npr. na vrtu pri hiši in ne na javno dostopnem otroškem igrišču).

Vsebina evropskega standarda EN 1176 je predmet stalne obravnave. Kadar vsebina standarda ni razumljiva ali se pojavi dvom, se je za pomoč pri interpretaciji treba obrniti na Slovenski inštitut za standardizacijo (SIST), ki obravnava igrala v posebnem tehničnem odboru, če je potrebno pa tudi na Evropski komite za standardizacijo (CEN). Vendar je treba vedeti, da pridobitev take interpretacije lahko traja kar dolgo časa.

Načela zaščite v standardih

Uvod k prvem delu standarda SIST EN 1176 predvideva, da cilj standarda ni vrednotenje igre. Tako se upošteva, da je tveganje eden od elementov igre, pri čemer pa to tveganje uporabnika ne sme ogroziti z resnimi poškodbami.

Torej standard določa zahteve, ki ščitijo otroke pred nevarnostmi, ki jih niso sposobni predvideti, kadar uporabljajo igrala skladno z uporabo ali na način, ki je predvidljiv.

Poudariti je treba, da so standardi namenjeni upraviteljem otroških igrišč predvsem kot pripomoček za določitev zahtev za varno igro in ne uporabi za pripravo seznama prepovedi. Cilj ni omejevanje priložnosti za zanimivo igro niti vključevanje nevarnih dejavnosti. Hkrati upoštevanje zahtev standarda upravitelja igrišča ne oprošča nenehne skrbi za zagotavljanje varnosti na otroškem igrišču in stalnega zmanjševanja tveganja, povezanega z uporabo otroškega igrišča.

Da bi zaščitili otroke pred nevarnostmi, je treba standarde uporabljati odgovorno z upoštevanjem raznovrstnih tveganj, ki jih lahko povzročajo igrala, nameščena na otroškem igrišču. Uporabijo pa se lahko tudi za oceno varnosti tistih igral, za katere posebni standardi še ne obstajajo.

Načela varnosti so odvisna od vrste nevarnosti za uporabnika. Spodaj so naštet glavne skupine nevarnosti (skladno s standardom SIST EN 1176):

1. Nevarnost zatikanja glave in vratu

Med igro se lahko zgodi, da pride do nevarnosti zatikanja glave in vratu v igralo. To lahko posledično pomeni, da se otrok ne more sam rešiti, kar lahko povzroči hude poškodbe ali celo smrt. To velja še posebej v primerih, ko otrok nad nivojem tal izgubi oporo. Standard podrobno opisuje, kako se izogniti vzrok in preprečiti tovrstne nesreče. Kljub upoštevanju standarda do zatikanja lahko še vedno pride, vendar zaradi upoštevanja tveganja le do te meje, da otroka nevarnost ne ogroža.

2. Nevarnost zatikanja celega telesa ali obleke

Standard podrobno opisuje zahteve, ki pri igralih preprečujejo nevarnost zatikanja otroka v notranjosti igrala. To velja na primer za tunele, ki morajo biti ustrezno široki. Standard zato predpisuje minimalno širino tunela.

Kosi obleke ali las se prav tako lahko zataknejo v nekatere dele igral, kar ima lahko resne posledice. To še posebej velja za igrala na katerih se giblje otrok (npr. tobogan) ali se premika igralo (npr. vrtiljak). Npr. šal se lahko zatakne med elemente tobogana, medtem ko se otrok spušča. Standard podrobno določa, kako preprečiti take nevarnosti.

3. Nevarnost zatikanja stopal ali nog

Standard priporoča tako konstrukcijo igral, da njihovi gibljivi elementi ne morejo povzročiti resnih poškodb. Predvsem se to nanaša na ustrezno širino odprtin pri igralih, pri katerih se združujejo premični in nepremični elementi.

4. Nevarnost padcev

Padcev med igro se ne da povsem preprečiti. Zato standard ureja predvsem zaščito pred padcem z višine z oprijemanjem varovalnih ograj, pregrad in ročajev.

Standard tudi določa zahteve, ki omogočajo, da se ob padcu otrok huje ne poškoduje. V ta namen so navedene zahteve za vrsto podlage in površine okoli igral, na katerih ne sme biti nobenega drugega igrala ali ovire, ob katero bi se lahko otrok, ki pade, udaril.

5. Trčenja

Med igro otroci lahko trčijo med sabo ali se zaletijo v igrala na otroškem igrišču. Standard določa zahteve, katerih namen je kar najbolj zmanjšati verjetnost za nastanek takih situacij. Zato morajo biti na primer sedala na gugalnicah na določeni razdalji od elementov, ki držijo konstrukcijo, da ne bi prihajalo do trkov. Drugi primer je uporaba ustrezne podlage.

6. Neustrezna obdelava naprav oziroma konstrukcijske napake

Ostri robovi na igralih so seveda nedvomna in očitna nevarnost, ki lahko povzroči nepotrebne poškodbe. Standard določa zahteve, ki take nevarnosti omejujejo.

Povzetek varnostnih zahtev iz standarda SIST EN 1176

Spodnji opis splošnih varnostnih zahtev se uporablja za vsa igrala in opremo nameščene na otroških igriščih. Vendar je treba upoštevati, da opis ni popoln, zato je za podrobno seznanitev z zahtevami treba proučiti celotno vsebino standarda. Dodatno je treba poudariti, da za posamezne vrste igral na otroških igriščih (gugalnice, tobogani, vrtiljaki ipd.) obstajajo dodatne varnostne zahteve, ki so navedene v naslednjem poglavju.

Splošne varnostne zahteve

- Igralo, ki ima več funkcij (npr. se ziblje in vrti), je treba preveriti tudi glede izpolnjevanja posebnih zahtev, določenih za te funkcije igrala.
- Velikost igral in stopnjo zahtevnosti igre na igralih je treba prilagoditi starosti predvidenih uporabnikov.
- Tveganje, ki ga lahko predstavlja igralo, mora biti očitno.
- Voda (dež) se ne sme zbirati na igralih, razen če igralo ni bilo zasnovano v ta namen.
- Igrala morajo omogočati dostop odraslim osebam.
- Zaprta igrala (npr. tuneli), daljša od 2 metrov, morajo vedno imeti dve odprtini, ki omogočata izhod iz njih.
- Na otroškem igrišču se priporoča namestitev informacijske table s podatki o naslovu igrišča, odgovorni osebi za vzdrževanje igrišča in številko za klic v sili.

- Na igrala, ki so pritrjena v tla, mora proizvajalec namestiti vidno oznako osnovnega nivoja. Ta označuje višino, ki pri namestitvi v tla zagotavlja potrebno stabilnost igrala. Ta oznaka je zelo uporabna tudi zaradi ustreznega vzdrževanja podlag iz sipkih materialov in preverjanja, ali so igrala zaradi uporabe še pravilno nameščena.
- Vsako igralo naj bo označeno z imenom in naslovom proizvajalca ali pooblaščenega zastopnika, s serijsko številko, ki omogoča individualno identifikacijo (tablica s podatki in letom proizvodnje) ter s številko in datumom standarda, katerega zahteve izpolnjuje (EN 1176-1: 2008).

Zaščita pred zatikanjem in udarci

- Pri izbiri materialov je treba upoštevati, da nekateri materiali med uporabo lahko spremenijo velikost, obliko in lego.
- Ne uporabljajte odprtih v obliki črke V, ki so usmerjene navzdol pod kotom, manjšim od 60°.
- Da se izognemo ujetju celotnega telesa, je treba upoštevati zahteve SIST EN 1176-1, točka 4.2.7.4.
- Nizke okrogle odprtine, ki so otrokom dostopne in imajo spodnji rob več kot 600 mm nad zemljo (velja tudi za ograjo), niso dovoljene, če ne prestanejo ustreznih preskusov, določenih v prilogi D.2.
- Odprtine v obliki črke V na prostem območju ali neposredno pred prostim območjem (to pomeni na prostoru, ki je potreben, da otrok lahko nemoteno opravi gib, ki je odvisen od gibanja igrala, npr. med guganjem ali zibanjem), morajo biti narejene tako, da se vanje ne morejo zatakiniti in ujeti lasje ali obleka.
- Štrleči elementi igral ne smejo povzročati nevarnosti zatikanja las ali obleke.
- Tobogani, trampolini in dostopne strehe morajo prestati preskus glede nevarnosti zatikanja obleke, kakor je določen v prilogi D.3 standarda SIST EN 1176-1.
- Na površinah, po katerih otroci hodijo ali tečejo, ne sme biti rež, širših od 30 mm, v katere bi se lahko zataknilo stopalo (to se ne nanaša na površine pod kotom, večjim od 45°).
- Da bi se preprečila nevarnost zatikanja prstov, ne smejo imeti odprtine, ki med igro lahko spremenijo svojo obliko ali velikost, premera, ki je manjši od 12 mm.
- Odprtine znotraj prostega območja ali kakršne koli druge odprtine, katerih spodnji rob je več kot 1 meter nad površino zemlje, morajo biti ali manjše od 8 mm ali večje od 25 mm (podrobnejše zahteve so določene v prilogi D.4 standarda SIST EN 1176-1).
- Vrvi, ki so pritrjene samo na enem koncu, ne smejo imeti oblike zanke, ki bi lahko ujela uporabnika.
- Vrvi, ki so pritrjene na obeh koncih, ne smejo oblikovati zanke, ki bi bila dovolj široka, da bi prestala preskus, opravljen z ustreznim pripomočkom.
- Vrvi v povezavi z drugimi elementi igral na otroškem igrišču ne smejo povzročati nevarnosti zatikanja.
- Med preničnimi elementi igrala oziroma med nepreničnimi in preničnimi elementi igrala je potreben ustrezen razmik, ki omogoča zaščito pred poškodbami prstov ali nog.
- Vsako igralo, ki pri uporabi ob padcu lahko povzroča večje sile (npr.: gugalnica, tobogan, vrtiljak), mora izpolnjevati dodatne varnostne zahteve.
- Kakršni koli težki elementi (z maso nad 25 kg), ki visijo nad uporabniki, morajo biti obešeni na višini vsaj 40 cm od tal in vsaj 23 cm od podpornih elementov (to ne velja za gugalnice).
- Sedež visečih gugalnic mora biti vsaj 35 cm nad tlemi, sedež iz pnevmatike 40 cm nad tlemi, odmik sedeža od konstrukcije (c) pa se določa po naslednjem izračunu:

$$c \geq 20\% L + 200 \text{ mm} \quad L - \text{razdalja od sedeža do točke vpetja}$$

- Razmiki med gibljivimi in negibljivimi deli mostov ne smejo biti manjši od 23 cm.

Zaščita pred padcem

- Tam, kjer je to mogoče, je treba igrala opremiti z zaščitnimi ograjami, držali za roke in pregradami.
- Zaščitne pregrade in varovalne ograje na poševnih dostopih je treba začeti pritrjevati pri najnižjem delu.
- Do višine 60 cm nad tlemi uporaba varovalnih ograj ni obvezna.
- Za igrala, ki so enostavno dostopna in je višina padca višja od 60 cm, je treba uporabljati varovalne ograje in ustrezno podlago, ki blaži padce.
- Za igrala, ki otrokom niso enostavno dostopna, višina padca pa ni višja od 1 metra, varovalne ograje in varnostne pregrade niso obvezne, vendar pa mora biti ustrezna podlaga.
- Igrala, ki otrokom niso enostavno dostopna, višina padca pa znaša od 1 do 2 metrov, je treba opremiti z varovalnimi ograji in ustrezno podlago.
- Za vsa igrala, na katerih možna višina padca znaša 2 metra ali več, je nujno treba uporabljati varovalne ograje in podlago, ki blaži padce.
- Tam, kjer je treba uporabljati držala za roke, morajo biti ta nameščena med 600 in 850 mm nad površino, kjer otrok stoji. Držala za roke morajo izpolnjevati zahteve za oprijem (npr. premer oprijemov, uporabljenih v tem primeru, ne sme biti večji od 60 mm).
- Kadar je treba uporabljati zaščitne ograje, morajo biti nameščene na višini med 600 in 850 mm nad površino, kjer otrok stoji. Take zaščitne ograje morajo popolnoma obdajati ploskev, razen na mestih za vstop in izstop. Širina katere koli vstopne ali izstopne odprtine v zaščitni ograji ne sme biti širša od 500 mm, razen če gre za izhod s stopnic, poševnih dostopov ali z mostiča, pri čemer odprtina ne sme biti širša od stopnic, poševnega dostopa ali mostiča.
- Kadar je treba namestiti pregrade na enostavno dostopnem igralu, morajo biti visoke vsaj 700 mm. Pri igralih, ki za otroke niso enostavno dostopna, pa so pregrade visoke med 600 in 850 mm. Pregrade morajo obdajati celotno ploščo, razen mesta, čez katero se vstopa ali izstopa. Nobena odprtina v pregradi ne sme biti širša od 500 mm, razen če ni prečno čez odprtino nameščena zaščitna ograja. Če je odprtina na enostavno dostopnem igralu ali kjer omogoča dostop do strmega elementa z naklonskim kotom nad 45°, je maksimalna širina lahko do 1200 mm.
- Pregrade ne smejo imeti vodoravnih ali skoraj vodoravnih elementov, ki bi otrokom omogočali plezanje. Vrh pregrad mora biti obdelan tako, da otroci na njem ne morejo sedeti ali stati.
- Kateri koli sestavni del igrala, ki ga otrok lahko drži in se nanj obesi, mora imeti premer med 16 in 45 mm.
- Element, ki ni namenjen podpiranju cele teže otroka, ampak oprijemanju, da otrok obdrži ravnotežje med igro (razna držala za roke ali zaščitne ograje), ne sme imeti premera več kakor 60 mm.
- Klini lestev se ne smejo obračati okrog lastne osi, med njimi mora biti enaka razdalja (razen prostora med podlago in prvim klinom ter med ploščadjo za igro in zadnjim klinom). Klini in stopnice morajo biti razvrščeni enakomerno (dovoljuje se odklon ± 3 mm). Klini morajo izpolnjevati zahteve, ki se nanašajo na prijemanje in držanje ali pa morajo imeti držalo za roke, ki mora izpolnjevati zahteve za prijem.
- Stopnice morajo imeti zaščitne pregrade ali držala za roke glede na njihovo višino. Pri stopnicah do višine 1 metra se lahko uporabljajo držala za roke namesto stopniških ograj, če je odprtina pod prijemom manjša od 600 mm. Zaščitne ograje in držala je treba uporabljati od najnižje stopnice in morajo

izpolnjevati zahteve standarda, ki se nanašajo na prijemanje in držanje. Če so stopnice bolj strme od 45° ali so visoke več kot 1 m, mora stopniščna ograja izpolnjevati zahteve, ki se nanašajo na prijemanje in držanje ali pa imeti držalo za roke. Kót stopnic mora biti stalen (dovoljuje se odklon ± 3 mm). Stopnišče mora imeti vsaj tri stopnice. Posamezna stopnica naj bo globoka vsaj 110 mm in široka vsaj 140 mm. Kadar so stopnice višje od 2 m, morajo imeti vmesni podest. Na podestu mora biti drugi del stopnic usmerjen vsaj za 90° od smeri prvega dela. Podest mora biti dolg vsaj 1 m in mora biti širok vsaj toliko, kolikor so široke stopnice, ki vodijo na ta podest.

- Poševni dostopi (rampe) morajo imeti stalni naklonski kót 38°. Glede na višino morajo imeti držalo za roke ali zaščitno ograjo. Kadar niso višji od 1 m, se lahko uporablja držalo za roke, pri čemer mora biti prostor pod oprijemom manjši od 600 mm. Zaščitna ograja se mora uporabljati od najnižjega mesta. Poševni dostopi morajo biti ravni po vsej svoji širini (dovoljuje se odklon ± 3 mm), površina pa mora biti ustrezno hrapava, da se prepreči možnost zdrsa.
- Pri strmih elementih (z naklonskim kotom nad 45°) odprtine zaščitnih pregrad ne smejo biti večje od 500 mm in ne višje od 2 m.
- Vrvi, ki so pritrjene z enim koncem, morajo imeti premer med 25 in 45 mm.
- Vrvi, ki so pritrjene z dvema koncema, morajo imeti premer med 16 in 45 mm. Prečni odmik (višina loka) ne sme presežati 20% dolžine vrvi.
- Sipko podlago je treba stalno dopolnjevati predvsem tam, kjer nastanejo jame, npr. pod gugalnicami, na koncu toboganov ali okoli vrtiljakov.

Zaščita pred trki

- Posebno pozornost namenite standardu v delu, ki se nanaša na igrala z izsiljeno silo, opise prostih območij in višino padca.
- V prostem območju (to je prostor, ki ga zavzema otrok na igralu, ko je v gibanju, ki ga povzroča to igralo) ne sme priti do prekrivanja z drugimi prostimi območji ali prostorom padca (to se ne nanaša na igrala, ki so sestavljena iz več elementov, ki tvorijo celoto).
- V prostem območju ne sme biti ovir, ki bi lahko udarile uporabnika ali v katere bi se lahko uporabnik udaril med gibanjem.
- Poti in prehodi na otroškem igrišču ne smejo prečkati prostega območja.
- Na igralu in v njegovi najbližji okolici ne sme biti nepredvidenih ovir, za katere uporabnik ne pričakuje, da se ob udarcu vanje lahko poškoduje.
- Spuščene gugalne vrvi dolžine od 1 do 2 metrov morajo biti na razdalji vsaj 600 mm od drugih igral in vsaj 900 mm od naprav, ki se zibajo (med njimi tudi vrvi). Združevanje gugalnic ali drugih zibajočih se igral z vrvmi mora biti onemogočeno.
- Spuščene vrvi dolžine od 2 do 4 m morajo biti oddaljene vsaj 1 m od drugih igral.
- Višina prostega padca ne sme presežati 3 m (podrobne obračune zajema točka 4.2.8.1 standarda SIST EN 1176-1).
- O vplivu podlage in prostoru padca se preračuna, kakor je opisano v poglavju zgoraj navedenega standarda.
- V prostoru padca ne sme biti ovir, na katere bi uporabnik lahko padel ali ob njih udaril, razen v primeru:
 - nastavljivih delov, če je razlika v višini padca manjša od 600 mm,
 - delih, ki prenašajo težo uporabnika ali se uporabnik v njih nahaja ali pomagajo uporabniku obdržati ravnotežje,
 - delih igral z naklonskim kotom, večjim od 60° na horizontalo.
- Če je višina prostega pada med dvema ravnema (ploščama) višja od 1 m, mora imeti nižja raven (plošča) ustrezno varno podlago.
- Če je višina prostega padca z igrala manjša od 600 mm, se lahko uporabljajo trše podlage (pesek). Pri višjih igralih ali igralih z vsiljeno silo (gugalnice, vrtiljaki) je vedno je treba uporabljati varno podlago (več o tem najdete v standardu SIST EN

1177:2008).

- Skladno s standardi se dovoljuje uporaba trave na otroških igriščih, kjer so morebitni padci z višine nižje od 1 m.
- Viseči tramovi/prečne gredi (s težo 25 kg in več) morajo biti nameščeni vsaj 400 mm od podlage. Njihovo gibanje mora biti omejeno do 100 mm in ne smejo iti mimo stebrov, ki jih podpirajo. Nameščeni morajo biti na razdalji vsaj 230 mm od nosilnih stebrov.

Zaščita pred neustrezno obdelavo ali napačno konstrukcijo

- Materiali, uporabljeni v konstrukciji, morajo biti skladni z obstoječimi standardi ter odporni proti vremenskim in klimatskim vplivom.
- Premazi in zaščite površine igral ne smejo vsebovati snovi, ki so strupene.
- Uporaba bleščočih se materialov ni dovoljena!
- Upoštevati je treba morebitne predpise s področja gradbeništva.
- Leseni materiali morajo biti pri stiku z zemljo ustrezno zaščiteni (glej standard SIST EN 1176 -1, točka 4.1.3.) Dovoljena je le uporaba lesa, ki se ne cepi in ne drobi.
- Kovinski deli morajo biti zaščiteni pred atmosfersko korozijo. Za zaščito so primerni le premazi, ki niso strupeni.
- Fiberglas (plastika ojačana s steklenimi vlakni), ki se uporablja za tobogane, mora biti ustrezno označen (drugače obarvan), da pravočasno zaznamo izrabo in preprečimo morebitni stik otroka s steklenimi vlakni.
- Uporaba nevarnih snovi, kot so na primer azbest, svinec, formaldehid, maziva, smola, karbolinej, poliklorid, bifenili, ni dovoljena!
- Vsi materiali za igrala morajo biti skladni s standardom SIST EN 1176-1:2008.
- Materiali se ne smejo krušiti.
- Štrleči žebliji, kovice, vijaki, matice, ostri konci žice ali elementi z ostrimi konci so nedopustni. Groba površina ne sme povzročati nevarnosti. Za podrobnosti glej standard SIST EN1176-1, točko 4.2.5.
- Vsi dostopni vogali ali robovi morajo biti zaobljeni z radijem vsaj 3 mm.
- Vse povezave je treba dobro zaščititi, da ne popustijo ali se razdrejo.
- Elementi, ki se hitro izrabijo, morajo biti lahko dostopni zaradi zamenjave.
- Jeklene vrvi ne smejo biti napete in morajo biti zaščitene pred korozijo (podrobnosti so v točki 4.2.12. standarda SIST EN 1176-1).
- Verige morajo izpolnjevati zahteve mednarodnega standarda SIST ISO 1834. Maksimalne odprtine v členih verige v vsaki smeri so 8,6 mm, razen vezalnih elementov, katerih odprtine morajo meriti več kot 8,6 mm, vendar ne več kot 12 mm. Pogosto cela veriga izpolnjuje zahteve razen zadnjega člena, ki je pritrjen na gugalnico tako, da so odprtine manjše od predpisanih.
- Temelji morajo izpolnjevati zahteve standarda SIST EN 1176-1, določene v točki 4.2.14.

DODATEK A

PRIMER NOTRANJEGA SISTEMA UPRAVLJANJA OTROŠKEGA IGRIŠČA

Lasnik ali upravitelj igrišča lahko sam oblikuje sistem upravljanja varnosti na otroškem igrišču. Kot glavni element takšnega sistema je treba pripraviti pravila vzdrževanja otroškega igrišča (interni predpis), načrt pregledov in vzdrževanja skupaj s priloženimi obrazci v zvezi z opravi na otroškem igrišču. Vse zapise opravljenih del je treba shranjevati v Knjigi otroškega igrišča, v kateri je zbrana vsa dokumentacija o otroškem igrišču (glej DODATEK).

Primer, prikazan v nadaljevanju, je le eden od možnih načinov vodenja sistema upravljanja, ki ga lastnik ali upravitelj igrišča lahko poljubno spremeni!

Načrt pregledov

Prva naloga je pripraviti načrt pregledov za otroško igrišče, ki zajema glavne elemente upravljanja:

NAČRT PREGOLEDOV

Da bi se zmanjšalo število nevarnosti na igrišču, je treba opraviti tak načrt pregledov:

1. **Redni vizualni pregled** bo izveden -krat na teden (najmanj 1-krat na teden) z uporabo ustreznega obrazca (glej prilogo št. 1). Cilj rednega vizualnega pregleda je najti očitne nevarnosti, ki so lahko posledica vandalizma, uporabe ali vremenskih vplivov. Preveri se: nivo in čistost podlage, popolnost in obraba igral, zakritje temeljev ter splošno stanje varnosti otroškega igrišča.

2. **Funkcionalni pregled** bo izveden-krat na leto (ne manj kot na vsake tri mesece) z uporabo ustreznega obrazca (glej prilogo št. 2) in enkrat letno med glavnim pregledom. Funkcionalni pregled zajema podrobnejše preverjanje igral, preverjanje funkcionalnosti in stabilnosti, zlasti obrabe igral zaradi vandalizma in običajne manjše obrabe. Zajema preverjanje: zahtev iz internega predpisa, ograje (z vhodom), podlage, varnostnih razdalj – območij, namestitve dodatne opreme, označevanja, stabilnosti, popolnosti in nivoja obrabe igral ter stanja povezav.

3. **Glavni letni pregled** bo izveden enkrat na leto z uporabo ustreznega obrazca (glej prilogo št. 3). V skupini, ki izvaja pregled, mora biti strokovnjak s področja varnosti otroških igrišč, neodvisen od upravljavca ter lastnika terena. Namen vsakoletnega glavnega pregleda je oceniti nivo varnosti igral, stanje temeljev, podlage. Lahko se tudi ugotovi, da je treba nekatere elemente odstraniti. Glavni letni pregled zajema preverjanje zahtev iz internega predpisa, ograje, podlage, minimalnih površin igral, namestitve dodatne opreme, označitve igral, stabilnosti, popolnosti in nivoja obrabe igral ter stanja povezav in temeljev, sprememb glede varnosti zaradi opravljenih popravil.

V obseg glavnega pregleda spada tudi ocena dokumentacije iz pregledov, ki je bila do tega trenutka zbrana, ter ocena splošne ravni varnosti na podlagi vseh podatkov o pregledih.

Rezultat pregleda morajo biti vzdrževalni posegi in popravila, kot so: povezave, podlaga otroškega igrišča, ležaji, vrvi, temelji, zaščitne in stopniščne ograje, elementi konstrukcije, premični elementi.

Vse preglede, vzdrževalne posege in popravila naj izvaja strokovno osebje z uporabo ustreznega orodja in obrazcev (glej priloge 1–4).

Če pregled razkrije tehnične napake, ki ogrožajo varnost, jih je treba takoj odstraniti. Če to nimogoče, je treba pokvarjena igrala zavarovati in preprečiti njihovo nadaljnjo uporabo (npr. blokirati njihovo gibanje). Tehnično napako je treba zabeležiti na ustreznem obrazcu (glej prilogo št. 5). Popravilo in odprava napake morata biti prav tako evidentirana.

Če se igralo začasno odstrani, je treba zavarovati ali odstraniti njegove temelje ali prostor sidranja na tako, da otroško igrišče ni ogroženo.

Informacije o nesrečah se beležijo na ustreznem obrazcu (glej prilogo št. 6).

V okviru glavnega pregleda se bo načrt pregledov preverjal glede na njegovo učinkovitost in se po potrebi dopolnjeval ali spreminjal.

Priporočila proizvajalca, ki se nanašajo na obseg pregledov, so v prilogi št. ...

Kraj, datum in podpis

Seznam vzdrževalnih del in popravil

Dodatno se lahko pripravi tudi seznam vzdrževanja in popravil. Obseg tega dokumenta bo tesno povezan s pregledi in zapisi v načrtu pregledov ter ustreznih obrazcih. Pripraviti ga je treba za vsako otroško igrišče posebej.

SEZNAM VZDRŽEVALNIH DEL IN POPRAVIL

Da bi zmanjšali število nesreč, je treba:

1. po vsakem rednem pregledu pregledati podlago in:
 - a) odstraniti smeti,
 - b) dopolniti sipko podlago do oznake nivoja podlage, ki je na napravah;
2. pred vsakim funkcionalnem pregledom:
 - a) opraviti vzdrževalna dela na podlagi otroškega igrišča,
 - b) dopolniti sipko podlago, umetno pa popraviti;
3. po vsakem funkcionalnem pregledu:
 - a) preveriti vijačne povezave,
 - b) namazati ležaje, če je potrebno,
 - c) preveriti nivo podlage in registrske številke igral;
4. pred glavni m letnim pregledom:
 - a) prebarvati lesene elemente igral,
 - b) obnoviti lakirane površine, če je potrebno.

Izberite barve, ki jih priporoča proizvajalec igral.

5. Pesek v peskovniku je zamenjan krat na leto (priporoča se vsaj dvakrat).

Če opazite napake, ki ogrožajo varnost, jih je treba takoj odpraviti. Če to ni mogoče, je treba pokvarjena igrala zavarovati in preprečiti njihovo uporabo (blokirati, odstraniti, tehnično napako pa zabeležiti na ustreznem obrazcu). Odstranitev prijavljene napake se evidentira v ustreznem dokumentu.

Če je igralo začasno odstranjeno, je treba zavarovati ali odstraniti njegove temelje ali prostor sidranje tako, da ni ogrožena varnost otrok na igrišču.

Vse preglede, vzdrževalne posege in popravila izvaja strokovno osebje.

Spremembe igral, opreme ali lokacije, ki lahko vplivajo na varnost, je treba narediti po posvetovanju s proizvajalcem ali pooblaščen osebo (npr. iz organa nadzora, akreditirane enote ipd.).

Priporočila proizvajalca o obsegu pregleda so v prilogi št. ...

Kraj, datum in podpis

Priloga št. 2

Funkcionalni pregledi

Številka igrišča:

Zap. št.	Oznaka	Da	Ne
1.	Interni predpis je popoln		
2.	Ograja je nepoškodovana in varna		
3.	Podlaga je ustrezna		
4.	Površina igral ni spremenjena		
5.	Dodatna igrala ne povzročajo nevarnosti		
6.	Koši za smeti so nameščeni		
7.	Označitev nivoja tal je ustrezna		
8.	Igrala so stabilna		
9.	Igrala so ustrezno označena		
10.	Igrala so nepoškodovana		
11.	Uporaba premičnih delov je normalna		
12.	Stanje verig je dobro		
13.	Uporaba ostalih elementov je v mejah dopustnega		
14.	Stanje povezav je dobro		
15.	Ni razpada in korozije		
16.	Ni drugih nepravilnosti		

Pojasnila in sklepi:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kraj: Datum: Podpis:

Priloga št. 3

GLAVNI PREGLEDI

Številka igrišča:

I. Pregled so opravili:

1.
2.
3.
4.

II. Ugotovitve pregleda:

Zap. št.	Oznaka	Da	Ne
1.	Interni predpis je popoln		
2.	Ograja je nepoškodovana in varna		
3.	Podlaga je ustrezna		
4.	Površina igral ni spremenjena		
5.	Dodatna igrala ne povzročajo nevarnosti		
6.	Koši za smeti so nameščeni		
7.	Označitev nivoja tal je ustrezna		
8.	Igrala so stabilna		
9.	Igrala so ustrezno označena		
10.	Igrala so nepoškodovana		
11.	Uporaba premičnih delov je normalna		
12.	Stanje verig je dobro		
13.	Uporaba ostalih elementov je v mejah dopustnega		
14.	Stanje povezav je dobro		
15.	Ni razpada in korozije		
16.	Ni drugih nepravilnosti		
17.	Opravljen popravila ne spreminjajo varnosti		
18.	Načrt pregledov je ustrezen		
19.	Seznam vzdrževanja in popravil je ustrezen		
20.	Ni drugih nepravilnosti		

III. Ocena dokumentacije igrišča (načrt pregledov ter seznam vzdrževanja in popravil):

.....

IV. Ocena splošne varnosti (po pregledu, preverjanju informacij o nesrečah in opravljenih pregledih):

.....

V. Pojasnila in sklepi:

.....

Kraj:

Datum:

Podpisi:

1.
2.
3.
4.

Priloga št. 4

OBRAZEC VZDRŽEVANJA IN POPRAVIL

Številka igrišča:

1. Dne je so bila opravljena naslednja vzdrževalna dela oziroma popravila*:

.....
.....
.....
.....
.....

(prosimo, natančno opišite vsa dela)

2. Prej omenjena dela *so bila/niso bila** rezultat pregleda/prijave z dne:

3. Prej omenjena dela so bila izvedena *pravilno/nepravilno**

4. Pojasnila in sklepi:

.....
.....
.....

5. Rok za izvedbo popravila je:

Datum:

Podpis izvajalca:

Podpis osebe, odgovorne za varnost igrišča:

- nepotrebno prečrtajte

Priloga št. 5

OBRAZEC ZA PRIJAVO TEHNIČNE NAPAKE

Številka igrišča:

1. V okviru *vizualnega pregleda / funkcionalnega pregleda / glavnega pregleda / pregleda na podlagi prijave, ki ni rezultat pregleda,** izvedenega dne , je odkrita tehnična napaka igrala št. ...

2. Napaka *vpliva / ne vpliva* na varnost na igrišču.

3. Opis napake:

.....
.....
.....

4. Predlagani ukrepi (skupaj z rokom izvedbe):

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Datum:.....

Podpis:.....

* nepotrebno prečrtajte

Priloga št. 6

OBRAZEC ZA PRIJAVO NESREČE

Podatki lastnika igrišča:		Podatki o igrišču:	
Naziv / Ime in priimek:		Ime igrišča:	
Naslov:		Naslov:	
Tel.:			
Podatki o igralu, na katerem se je zgodila nesreča:			
Ime proizvajalca:		Opis naprave:	
Naslov proizvajalca:		Druge opombe:	
Podatki o nesreči:			
Opis dogodka:			
Datum in čas dogodka:			
Vremenske razmere (dež, sneg ...)			
Poškodovana oseba: (ime in priimek, naslov, spol, starost)			
Obleka in obutev, ki jo je nosila poškodovana oseba:			
Število otrok, prisotnih na igrišču ob nesreči:			
Število otrok, ki so se igrali na igralu, na katerem se je zgodila nesreča:			
Vrsta poškodb:			
Opis poškodb:			
Priče: (imena in priimki, podatki za stik)			
Izpovedi prič:			
Zdravniško ukrepanje:			
Predlagane spremembe igral zaradi nesreče:			
Drugi podatki (fotografije, video posnetki itd.):			
Oseba, ki prijavlja: (ime in priimek, podatki za stik)			

Pošljite po faksu: (ime pristojnega organa)
 po e-pošti:
 po pošti:

DODATEK B

<naslovna stran>

KNJIGA – DOKUMENTACIJA OTROŠKEGA IGRIŠČA

Številka otroškega igrišča

Lokacija otroškega igrišča:

.....
.....

Lastnik/upravitelj otroškega igrišča:

.....
.....
.....

Datum in kraj:

.....

Podpis:

.....

Za naslovno stranjo je treba priložiti kopije certifikatov, računov, dokumente javnih naročil, navodila za uporabo, podatke o varnostnih conah, načrt (lahko ročna skica) otroškega igrišča itd.

Priložiti je treba še seznam igral skupaj s fotografijami igral na otroškem igrišču in identifikacijske številke naprave – na primer:

1. zelena gugalnica – proizvajalec: XYZ Ltd., 3 Little Street, 00876 Windsor, Ontario, Kanada (številka kataloga: GS998876/08), certifikat št.: 7766-AD-2008 izdal Svetovni znanstveni odbor za varnost otroških igrišč
2. rumena gugalnica s konjsko glavo – proizvajalec: ...
3. mala rdeča gugalnica –
4. gugalnica z enim sedežem –
5. gugalnica z dvema sedežema –
6. tobogan –
7. mostiček –
8. ...

Če igrala posodabljate ali spreminjate, morate to zabeležiti v knjigi skupaj z informacijo o tem, kakšne rekonstrukcije so bile narejene in kdaj.

3. Seznam glavnih letnih pregledov

Zap. št.	Datum pregleda	Ime in priimek	Podpis
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.

